

Олександр ШЕВЧУК,
доктор політичних наук, професор, декан факультету політичних наук
Чорноморського національного університету імені Петра Могили
(Миколаїв, Україна) shevchukov07@gmail.com

АМЕРИКАНСЬКО-КИТАЙСЬКІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ АДМІНІСТРАЦІЇ Д. ТРАМПА

У статті проаналізовано можливі шляхи еволюції моделі американсько-китайських взаємовідносин у контексті реалізації зовнішньополітичної стратегії США за президентства Д. Трампа.

Проаналізовано основні детермінанти зовнішньополітичного курсу США та їх вплив на структурування стратегічних векторів американської зовнішньої політики. Увага акцентується на аналізі стратегічних настанов адміністрації Д. Трампа у сфері зовнішньої політики та їх практичній реалізації. З огляду на системоутворюючі чинники сучасної системи міжнародних відносин, а також показники економічного розвитку підвалини зовнішньополітичного курсу США, відстоюванні адміністрацією Д. Трампа, впливатимуть на формування стратегічних імперативів зовнішньополітичної стратегії США щодо КНР.

Ключові слова: зовнішньополітична стратегія, принципи зовнішньої політики, американсько-китайські взаємовідносини, тайванська проблема, глобальний політичний процес, російський чинник.

Olexander SHEVCHUK,
PhD in Political Sciences, Professor, Dean of Political Science Department,
Petro Mohyla Black Sea National University
(Mykolaiv, Ukraine) shevchukov07@gmail.com

US-CHINA RELATIONS IN CONTEXT OF REALIZATION FOREIGN POLICY STRATEGY DONALD'S TRUMP ADMINISTRATION

In article author analyses possible ways of evolution US-China relations in context of US foreign policy during D. Trump's presidency. It includes the main aspects of US foreign policy course and its influence on structuring strategy lines of American foreign policy. The point is in analyses of D. Trump's strategy in sphere of foreign policy and its realization. Taking into consideration modern system of international relations and economic indicators foundation of US foreign policy in D. Trump's administration will influence on arranging strategic imperative of US foreign policy strategy USA to PRC.

US foreign policy in APR should be regarded in system of foreign policy priorities of Donald Trump's republican administration. At present foreign policy doctrine of new republican administration is not established yet. Taking practical actions of administration into account we can watch providing next surveys and limits of implementation in foreign policy strategy: 1. Confrontation with Islamic terrorism, in particular with Islamic State and international terrorism in all its forms and actions. 2. Relations with PRC. Actions of official Beijing in economy was well criticized by new elected president even during his election campaign. One of the key determinants in Sino-American relations is position of USA to China in North Korean's problem regulation. 3. Informative fulfill of relations with European allies. Donald Trump declared that NATO's members have to increase their defense costs to 2% of GDP, while now only five from 28 members of Alliance accomplish that requirement. Despite of that USA repeatedly speak out against planned agreement about free trade between USA and EU – Transatlantic trade and investment partnership. 4. Evolution of relations between Moscow and Washington. "Hot spots" of American-Russian relations are problems of Syria, Ukrainian issue, Russian position toward sanctions to DPRK.

US foreign policy in APR as earlier will be in providing overwhelming "engagement and leadership" in all regional processes. The reason of similar claims will be in consolidation of own military forces in region and bilateral military-political unions (first of all with Japan).

Key words: foreign policy strategy, principles of foreign policy, US-China relations, "The Taiwan problem", global political process, "The Russian factor"

Постановка проблеми. Після закінчення «холодної війни» загальна картина політичних подій у світі почала втрачати характерну для останніх кількох століть євроцентричність. Спостерігається поступове зміщення центру тяжіння глобального політичного процесу з Європи до Азійсько-Тихоокеанського регіону (далі – АТР). Воно простежується,

зокрема, у все більшій увазі до справ у цій частині світу як з боку керівництва США (незалежно від його партійної приналежності), так і експертного середовища країни.

Тенденцію до зміщення центру уваги глобального політичного процесу американські аналітики відзначали ще в середині 90-х рр. XX ст., зокрема у

зв'язку з пошуками відповіді на питання про те, як довго триватиме «мить» однополярності, що виникла після зникнення СРСР з політичної арени.

Аналіз досліджень. Окремі аспекти цього напряму наукових досліджень відобразились у роботах вітчизняних науковців і зарубіжних дослідників. Серед робіт українських авторів необхідно відзначити аналітичні праці М. Рижкова, С. Шергіна, С. Федуняка, С. Галаки, Ю. Седляр, Л. Чекаленко, І. Дудко, О. Потехіна, І. Погорської, Г. Перепелиці, М. Капітоненка. Детермінуючі фактори формування основних вимірів американсько-китайської взаємодії у контексті еволюції механізму міждержавних відносин представлені у роботах Зб. Бжезинського, Г. Кіссінджера, М. Фукса, К. Кала, Х. Брандса, М. Бога, Ф. Гайтіс.

Мета статті – проаналізувати еволюцію характеру американсько-китайських взаємовідносин у контексті реалізації зовнішньополітичної стратегії адміністрації президента США Д. Трампа.

Виклад основного матеріалу. Процес згаданого зсуву має як економічний, так і військово-політичний компоненти. Пріоритетність АТР у зовнішньополітичному фокусі адміністрації Б. Обама зазнала різкої критики під час президентської виборчої кампанії 2016 р. з боку кандидата від Республіканської партії Д. Трампа. Виборча президентська кампанія у США 2016 р. супроводжувалась численними скандалами та різкими заявами кандидата від республіканської партії Д. Трампа щодо необхідності зміни курсу як внутрішньої, так і зовнішньої політики.

Д. Трамп представив своє бачення зовнішньої політики США, виступаючи у м. Вашингтон з нагоди впевненої перемоги на первинних виборах відразу в п'яти штатах країни.

Основний претендент на висунення кандидатом на посаду Президента США від республіканців заявив у своїй програмній промові, що його головною метою буде реалізація принципу «Америка перш за все». Д. Трамп назвав зовнішню політику адміністрації діючого на той час президента США Б. Обама повною і тотальною катастрофою (Remarks of President Donald J. Trump, 2017).

Значна частина програмного виступу була присвячена тому, що Д. Трамп назвав «слабкістю, безглуздістю і розбродом» дії адміністрації Б. Обама, які, за його словами, він сподівається ліквідувати. Д. Трамп пообіцяв аудиторії, що зібралася у Вашингтоні, «очистити зовнішню політику США від іржі, яка її вкрила» (Remarks of President Donald J. Trump, 2017).

Наразі зовнішньополітична доктрина нової республіканської адміністрації перебуває у стані розробки. Водночас сьогодні з огляду на практичний вимір дій адміністрації Президента США Д. Трампа

на міжнародній арені можна простежити формування основних вимірів та меж втілення зовнішньополітичної стратегії.

20 січня 2017 р. новообраний Президент США Д. Трамп проголосив інавгураційну промову, з тексту якої чітко викрystalізувався один з головних зовнішньополітичних пріоритетів – протиборство з ісламським тероризмом, зокрема Ісламською державою, й міжнародним тероризмом в різноманітних формах і виявах (Remarks of President Donald J. Trump, 2017).

Проте Президентом США Д. Трампом не була чітко окреслена модель протидії тероризму, яка б відрізнялася від дій на цьому шляху попередньої адміністрації. Тези, проголошені Д. Трампом у інавгураційній промові, втілилися у декларації “America First Foreign Policy” (America First Foreign Policy. The White House). У документі підкреслювалось: «Адміністрація Д. Трампа схильна до зовнішньої політики, орієнтованої на американські інтереси і американську національну безпеку» (America First Foreign Policy. The White House). Перемога над ІДІЛ та іншими радикальними ісламськими терористичними групами проголошувалась у документі найвищим пріоритетом зовнішньої політики нової адміністрації (America First Foreign Policy. The White House).

Одним із векторів зовнішньополітичної стратегії США за президенства Д. Трампа, який може бути чітко визначеним, є відносини з КНР. Дії офіційного Пекіна у економічній сфері зазнали жорсткої критики з боку новообраного Президента ще під час виборчої кампанії. Модернізація зовнішньополітичної риторики США викликала певне охолодження американсько-китайських відносин. Ще до офіційного вступу на посаду Президента США дії Д. Трампа завдали чуттєвого удару щодо характеру взаємин у форматі Вашингтон – Пекін. 14 листопада 2016 р. відбулася телефонна розмова новообраного Президента США Д. Трампа і лідера КНР Сі Цзіньпіна. Сторони обговорили розвиток відносин між Пекіном і Вашингтоном. За словами лідера КНР Сі Цзіньпіна, їх безупинний поступальний розвиток протягом майже 40 років пішов на користь американському і китайському народам. «Факти свідчать про те, що співпраця є єдиним правильним вибором щодо розвитку відносин КНР і США», – заявив голова КНР. Новообраний Президент США Д. Трамп погодився поважати політику «одного Китаю» (Landler, Forsythe, 2017).

Однак 2 грудня 2016 р. Президент США Д. Трамп вперше за кілька десятиліть безпосередньо поговорив з лідером Тайваню Цай Інвень, чим порушив дипломатичні домовленості з Китаєм.

Отже, це був перший офіційний контакт між представниками адміністрації Тайваню і Президентом США з 1979 р.

Міністерство закордонних справ КНР заявило, що направило Д. Трампу офіційний протест у зв'язку з телефонною розмовою, яка відбулася між новообраним американським Президентом та керівником Тайваню Цай Інвєнь. Пекін закликав США «ретельно і належним чином ставитися до тайваньського питання, щоб уникнути непотрібних ускладнень в американсько-китайських відносинах» (Официальный представитель МИД КНР Гэн Шуан)

Після 1979 року жоден лідер США, включаючи тих, що ще не вступили на посаду обраних президентів, ні разу не вступав у прямі контакти з керівниками Тайваню, уникаючи негативних наслідків для відносин з Пекіном. Однак Д. Трамп не тільки порушив це наївне протягом десятиріч мовчазне табу, якого неухильно дотримувалися як демократичні, так і республіканські адміністрації, але і не став приховувати факт своєї бесіди з Цай Інвєнь, двічі прокоментувавши її в Twitter.

Крім того, його записи ще більше загострили ситуацію. По-перше, в своїх коментарях Д. Трамп називає Цай Інвєнь президентом Тайваню (в Пекіні вважають таке визначення неприйнятним, використовуючи формулювання «регіональний лідер Тайваню»). По-друге, обраний Президент США парирує звинувачення в тому, що він не повинен був говорити з Цай Інвєнь, дивуючись, чому цього не можна робити, якщо США постачають зброю Тайваню. «Цікаво: США продають Тайваню військову техніку на мільярди доларів, а я не повинен приймати вітальний дзвінок», – написав у Twitter Д. Трамп (Landler, Forsythe, 2017).

В інтерв'ю телеканалу Fox News Президент США зазначив, що не вважає себе зв'язаним принципом «одного Китаю» (Bohan, Brunnstrom).

Президент США Д. Трамп 16 березня 2018 р. підписав раніше прийнятий Конгресом Закон «Про поїздки на Тайвань» (Trump approves official travel to Taiwan, 2018), який дозволяє відновити офіційні контакти між американською владою та адміністрацією Тайваню. Згідно з текстом документа офіційним особам США всіх рівнів тепер дозволяється здійснювати поїздки до Тайваню для зустрічі зі своїми колегами, яких також будуть приймати у Вашингтоні на взаємних умовах. Нові правила, зокрема, стосуються Держдепартаменту, Міністерства оборони та інших відомств.

Легалізація відвідування Тайваню представниками американських політичних кіл викликала вкрай гостру реакцію з боку керівництва КНР. Мініс-

терство оборони КНР висловило рішучий протест у зв'язку з прийняттям закону про зміцнення співпраці США і Тайваню. «Китайські збройні сили рішуче виступають проти американського Закону «Про поїздки на Тайвань». Тайвань є частиною Китаю, і питання Тайваню відноситься до внутрішніх справ КНР», — зазначалось у повідомленні прес-служби МО КНР (Міноборони Китаю розцінило закон США про тісну дружбу з Тайванем як втручання, 2018). Інформаційне агентство «Сінхуа» оприлюднило звернення офіційного Пекіну до адміністрації Тайваню, в якому влада КНР публічно попередила тайванську сторону про неприємності, якщо вона і далі буде покладатися на іноземну підтримку (Пекін попередив Тайбей про можливі неприємності за подальші зв'язки із США, 2018).

Однією з детермінант американсько-китайських відносин є позиція США щодо ролі КНР у врегулюванні північнокорейської проблеми.

Президент США Д. Трамп заявив в інтерв'ю Financial Times, що в ході майбутніх переговорів з головою КНР Сі Цзіньпіном він має намір домагатися жорсткого підходу Пекіна до ракетно-ядерної проблеми КНДР [9]. «У Китаю є можливості відчутного впливу на Північну Корею. І Китай може прийняти рішення надати нам допомогу з Північною Кореєю або рішення не надавати її. Якщо Китай погодиться, це буде дуже добре для нього самого, якщо ні – добре нікому не буде», – зазначив Президент США (Donald Trump: Without Twitter, I would not be here, 2017).

6–7 квітня 2017р. у США (штат Флорида) відбулася одна з найважливіших зустрічей Президента США Д. Трампа з головою КНР Сі Цзіньпіном (дводенний саміт). Зустріч мала на меті узгодити, наскільки це є можливим, позиції сторін з питань торгово-економічних взаємовідносин, ситуації щодо ядерної програми КНДР і низки регіональних безпекових питань. За повідомленням ЗМІ КНР, обидві сторони вважають саміт успішним (США и Китай назвали встречу Трампа и Си Цзиньпина полезной, 2017)

Отже, для 45-го Президента США порядок денний у взаємовідносинах з КНР визначається здатністю прагматичного поєднання політичних і економічних інтересів за умови уникнення охолодження чи різкого загострення відносин з Китаєм.

Водночас з огляду на економічний складник сучасних міжнародних відносин і на надзвичайну важливість проблеми економічного зростання у посткризовій Америці для Президента США Д. Трампа характер і динаміка економічних відносин між США та КНР є наріжним каменем критичної риторики з боку сучасної американської адміністрації.

Необхідно зазначити, що ще на початку 2018 р. адміністрація Д. Трампа розглядала відповідні торгові дії проти Пекіна через передбачуване порушення американських прав на інтелектуальну власність.

Президент США Д. Трамп в інтерв'ю Reuters 17 січня 2018 р. заявив, що не виключає торгові війни з Китаєм. Американський лідер сподівається, що торгові війни з Пекіном вдасться уникнути, «але якщо вона буде, то так тому і бути» (Exclusive: Trump considers big 'fine' over China intellectual property theft, 2018).

В інтерв'ю агентству Д. Трамп і його економічний радник Г. Кон відзначили, що Китай змусив американські компанії передавати свою інтелектуальну власність як вартість ведення бізнесу, тому збиток від цього дуже високий (Exclusive: Trump considers big 'fine' over China intellectual property theft, 2018).

Нагадаємо, що ще у серпні 2017 р. США почали розслідування проти китайського уряду щодо порушень прав інтелектуальної власності. Реакцією на дії КНР щодо прав інтелектуальної власності, зокрема крадіжку технологій за допомогою кібератак і запозичення технологій шляхом доступу іноземних компаній на китайський ринок, стало запровадження мита на імпорт товарів з Китаю загальною вартістю 60 млрд доларів, а також обмеження китайських інвестицій до США. Меморандум, підписаний Президентом США 21 березня 2018 р. мав показову назву «Про боротьбу з економічною агресією Китаю» (Трамп підписав меморандум о торговельних мерах в отношении Китая, 2018).

Характеризуючи стан відносин між США та КНР в економічній сфері, Президент США підкреслив, що дисбаланс у торгівлі є найбільшим в історії будь-якої країни, що позбавляє американців робочих місць (Trump orders huge tariffs on China, 2018).

З 2 квітня 2018 р. Китай підвищив мита на 128 товарів зі США у відповідь на рішення Вашингтона щодо мит на алюміній і сталь із Китаю. Так, фрукти і вироблені з них продукти відтепер обкладаються 15% митом, а американська свинина та продукція з неї – 25% (Китай підвищив мита на американські фрукти і свинину, 2018).

Відповідно 4 квітня 2018 р. очільник Білого дому заявив, що торговельний дефіцит країни становить 500 млрд доларів, а крадіжка інтелектуальної власності – 300 млрд доларів, зазначивши, що США вже давно програли Китаю торговельну війну (США давно програли «торгову війну» Китаю: Дональд Трамп, 2018). А вже 5 квітня пригрозив Китаю додатковими митами на товари вартістю 100 мільярдів доларів. Відповідне доручення він дав торговельному представнику США Р. Лайтхайзеру, який

має розглянути таку можливість. До цих заходів Д. Трамп хоче вдатися через несправедливі відповідні заходи Китаю. «Замість того, щоб визнати свою помилку, Китай вирішив нашкодити нашим фермерам та промисловим підприємствам», – зазначив Д. Трамп (Trade dispute escalates as Trump threatens \$100 billion more in China tariffs, 2018).

У цьому протистоянні в економічній площині між США та КНР свою детермінуючу роль відіграє й російський чинник, що є свідченням продовження геополітичної «гри» у трикутнику Вашингтон – Пекін – Москва. Так, 4–5 квітня 2018 р. відбувалася VII Московська конференція з питань міжнародної безпеки. Показовим є те, що новий Міністр оборони КНР Вей Фенхе здійснив свій перший закордонний візит саме до РФ. Підкресливши, що його візит був погоджений безпосередньо з лідером КНР Сі Цзіньпіном, Вей Фенхе відзначив, що прибув до Росії з двома важливими посланнями. «Відвідуючи Росію як новий Міністр оборони Китаю, мені хотілося б продемонструвати всьому світу високий рівень наших двосторонніх відносин і непорушну прихильність до ідеї розвитку стратегічного співробітництва між збройними силами наших країн», – заявив Вей Фенхе на зустрічі з Міністром оборони РФ С. Шойгу.

«По-друге, щоб підтримати російську сторону в організації Московської міжнародної конференції, китайська сторона прибула, щоб продемонструвати американцям тісні зв'язки між збройними силами Росії і Китаю, особливо в ситуації, що зараз склалася. Ми прибули підтримати вас», – підкреслив він (Chinese Defense Minister Says China will 'Support' Russia Against America, 2018).

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можна констатувати, що зсув центру світової політики і світової економіки з Євроатлантичної зони до Азійсько-тихоокеанського регіону став загальноновизнаним явищем початку XXI ст. Для США АТР – це регіон, де перебувають одні з найвідданіших союзників США і послідовники американських демократичних ідей, але водночас і найсильніший конкурент економічної могутності Америки.

Сьогодні саме в цьому регіоні США стикаються з новими зовнішньополітичними проблемами, серйозність яких полягає не тільки у виклику Китаю регіональному впливу США, а й, що видається ще серйознішим, у відсутності в політичних колах, зовнішньополітичному співтоваристві і громадській думці США єдиної позиції щодо Китаю. У матеріалах ЗМІ та на сторінках аналітичних видань викладаються як заспокійливі, так і алармістські твердження. На початку XXI ст. Вашингтон стоїть на роздоріжжі в своїй тихоокеанській політиці, що

загалом не властиво традиціям американської зовнішньополітичної стратегії. Час від часу Вашингтон посилює антикитайську риторичку, яка, щоправда, рідко підкріплюється відповідними діями.

Можна припустити розвиток подій за таким сценарієм. По-перше, відсутність єдності, дуалізм китайської політики Вашингтона може тривати невизначено довго внаслідок суперечливого характеру американсько-китайських відносин. Сучасний стан відносин між США і Китаєм сильно відрізняється від радянсько-американського суперництва часів «холодної війни», для якого була характерна гонка озброєнь і глобальне протистояння.

Однак є підстави вважати, що така дуалістичність може зникнути під впливом вагомих обставин.

Це може статися внаслідок подальшого ускладнення економічної ситуації в США, що змусить Вашингтон вживати протекціоністських заходів щодо китайського імпорту. Не можна виключати і можливість загострення внутрішніх соціальних і етнічних проблем в Китаї, здатних спонукати керівні кола Китаю вдатися до жорстких кроків на міжнародній арені з метою мобілізації великодержавних та націоналістичних настроїв. Безумовно, в разі агресивних дій Китаю щодо сусідів позиція США стане більш консолідованою і послідовною. Так, наприклад, це станеться у разі спроби Пекіна реалізувати силовий сценарій возз'єднання з Тайванем або у разі вирішення територіальних суперечок у Південно-Китайському і Східно-Китайському морях.

Однак сучасний стан американсько-китайських відносин дає підстави сподіватися, що найближчим часом Вашингтон уникатиме загострень відносин з Китаєм.

Імовірно, США не будуть реагувати на зростання військового потенціалу Китаю і вступати з ним в гонку озброєнь. Навіть якщо ядерний потенціал КНР зрівняється з американським, США все одно будуть здатні стримувати або нейтралізувати китайську ядерну загрозу. Що стосується звичайних

озброєнь, то вони не несуть особливої загрози для США, захищених Тихим океаном.

США будуть цілеспрямовано оточувати Китай, якщо не системою військових угод, то угодами на основі двостороннього і багатостороннього співробітництва. У сусідніх з Китаєм державах обговорюється проєкт створення дуги безпеки, яка простягнеться від Кореї через Японію, Філіппіни до Австралії.

Про плани оточення Китаю свідчить розширення військового співробітництва США з Індією і В'єтнамом, налагодження контактів з М'янмою після багатьох років категоричного її невизнання. Ця теза підтверджується і створенням єдиного командування американськими військово-морськими силами в Індійському і Тихому океанах.

Досить прогнозовано, що Китай буде уникати глобального суперництва з США, водночас наполегливо витісняючи США з АТР.

Такі перспективи викликають занепокоєння у сусідів Китаю, які пильно спостерігають за динамікою американсько-китайських відносин. У разі ослаблення позицій США сусіди Китаю будуть змушені шукати його заступництва. Перед США постане проблема союзників.

Наразі обговорювані в США потенційні варіанти розвитку подій в АТР «залишають за дужками» Росію. Слід визнати, що вплив і присутність Росії в тихоокеанському регіоні зараз дійсно на вкрай низькому рівні. Сьогодні, коли головними факторами впливу є військовий потенціал, темпи економічного зростання, здатність до інвестицій і глобальної економічної експансії, Росія не є серйозним регіональним гравцем. Навіть російський ядерний потенціал втрачає своє колишнє значення, оскільки скоро Китай зрівняє свій ядерний потенціал з Росією.

Стратегія США в АТР, як і раніше, полягатиме в тому, щоб забезпечити собі всебічну залученість і лідерство в усіх регіональних процесах. Підставою для таких претензій будуть угруповання власних збройних сил в регіоні і двосторонні воєнно-політичні союзи (насамперед, з Японією).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Remarks of President Donald J. Trump. As Prepared for Delivery. Inaugural Address Friday, January 20, 2017. Washington, D.C. // The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/inaugural-address>.
2. America First Foreign Policy // The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/america-first-foreign-policy>.
3. Landler M., Forsythe M. Trump Tells Xi Jinping U.S. Will Honor "One China" Policy. The New York Times. 9 February 2017. URL: <https://www.nytimes.com/2017/02/09/world/asia/donald-trump-china-xi-jinping-letter.html>.
4. Официальный представитель МИД КНР Гэн Шуан ответил на вопрос СМИ по поводу телефонного разговора между новоизбранным президентом США Д. Трампом и главой администрации Тайваня Цай Инвэнь // Ministry of Foreign Affairs, the People's Republic of China. URL: <http://www.fmprc.gov.cn/rus/xwfw/fyrth/fyrthdhdw/t1421265.shtml>.
5. Bohan C., Brunnstrom D. Trump says U.S. not necessarily bound by «one China» policy // Reuters. URL: <http://www.reuters.com/article/us-usa-trump-china/trump-says-u-s-not-necessarily-bound-by-one-china-policy-idUSKBN1400TY>.
6. Trump approves official travel to Taiwan Trump approves official travel to Taiwan // The express tribune. URL: <https://tribune.com.pk/story/1662401/3-trump-approves-official-travel-taiwan/>.

7. Міноборони Китаю розцінило закон США про тісну дружбу з Тайванем як втручання // UNN. URL: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1720668-minoboroni-kitayu-roztsinilo-zakon-ssha-pro-tisnu-druzhbu-z-tayvanem-yak-vtruchannya>.
8. Пекін попередив Тайбей про можливі неприємності за подальші зв'язки із США // UNN. URL: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1718049-pekini-poperediv-taybey-pro-mozhlivi-nepriyemnosti-za-podalshi-zvyazki-iz-ssha>.
9. Donald Trump: Without Twitter, I would not be here // FT interview. URL: <https://www.ft.com/content/943e322a-178a-11e7-9c35-0dd2cb31823a>.
10. США і Китай назвали зустріч Трампа і Си Цзиньпіна полезной // Interfax. 8.04.2017. URL: <http://www.interfax.ru/world/557462>.
11. Exclusive: Trump considers big 'fine' over China intellectual property theft // Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-trade-exclusive/exclusive-trump-considers-big-fine-over-china-intellectual-property-theft-idUSKBN1F62SR>.
12. Трамп підписав меморандум о торговых мерах в отношении Китая // Reuters. URL: <https://ru.reuters.com/article/businessNews/idRUKBN1GY2MT-ORUBS>.
13. Trump orders huge tariffs on China, raises trade war worries [Electronic resource] // News. URL: <https://www.apnews.com/73e5e5aa7be2408892e9904d642d2137/Trump-signs-order-punishing-China-on-trade>.
14. Китай підвищив мита на американські фрукти і свинину // ZN. URL: <https://dt.ua/ECONOMICS/kitay-pidvischiv-mita-na-amerikanski-frukti-i-svininu-273918.html>.
15. США давно програли «торгову війну» Китаю: Дональд Трамп // ZN. URL: <https://dt.ua/WORLD/ssha-davno-prograli-torgovu-viynu-kitayu-donald-tramp-274266.html>.
16. Trade dispute escalates as Trump threatens \$100 billion more in China tariffs // Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china/trade-dispute-escalates-as-trump-threatens-100-billion-more-in-china-tariffs-idUSKCN1HC1RW>.
17. Chinese Defense Minister Says China will 'Support' Russia Against America // National Interest. URL: <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/chinese-defense-minister-says-china-will-%E2%80%98support%E2%80%99-russia-25216>.

REFERENCES

1. Remarks of President Donald J. Trump. As Prepared for Delivery. Inaugural Address Friday, January 20, 2017. Washington, D.C. // The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/inaugural-address>. [in English]
2. America First Foreign Policy // The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/america-first-foreign-policy>. [in English]
3. Landler M., Forsythe M. Trump Tells Xi Jinping U.S. Will Honor "One China" Policy. The New York Times. 9 February 2017. URL: <https://www.nytimes.com/2017/02/09/world/asia/donald-trump-china-xi-jinping-letter.html>. [in English]
4. Ofitsialniy predstavitel MID KNR Gen Shuan otvetil na vopros SMI po povodu telefonnogo razgovora mezhdu novoizbrannym prezidentom SShA D. Trampom i glavoy administratsii Tayvanya Tsay Invenekladu [Foreign Ministry Spokesman Geng Shuang responded to a media question about a telephone conversation between the newly elected US President, D. Trump, and the head of the Taiwan Administration, Tsai Inven] // Ministry of Foreign Affairs, the People's Republic of China. URL: <http://www.fmprc.gov.cn/rus/xwfw/fyrth/fyrbthdhdw/t1421265.shtml>. [in Russian]
5. Bohan C., Brunstrom D. Trump says U.S. not necessarily bound by "one China" policy // Reuters. URL: <http://www.reuters.com/article/us-usa-trump-china/trump-says-u-s-not-necessarily-bound-by-one-china-policy-idUSKBN1400TY>. [in English]
6. Trump approves official travel to Taiwan // The express tribune. – URL: <https://tribune.com.pk/story/1662401/3-trump-approves-official-travel-taiwan/> [in English]
7. Minoboroni Kitayu roztsinilo zakon SShA pro tisnu druzhbu z Tayvanem yak vtruchannya [The Chinese Defense Forces regarded the US law of close friendship with Taiwan as an intervention] // UNN. URL: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1720668-minoboroni-kitayu-roztsinilo-zakon-ssha-pro-tisnu-druzhbu-z-tayvanem-yak-vtruchannya> [in Ukrainian]
8. Pekin poperediv Taybey pro mozhlivi nepriyemnosti za podalshi zv'yazki iz SShA [Beijing warned Taipei of possible troubles for further ties with the United States] // UNN. URL: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1718049-pekini-poperediv-taybey-pro-mozhlivi-nepriyemnosti-za-podalshi-zvyazki-iz-ssha> [in Ukrainian]
9. Donald Trump: Without Twitter, I would not be here // FT interview. URL: <https://www.ft.com/content/943e322a-178a-11e7-9c35-0dd2cb31823a>. [in English]
10. SShA i Kitay nazvali vstrechu Trampa i Si Tszinpinga poleznoy [The United States and China have called the meeting of Trump and Xi Jinping useful] // Interfax. 8.04.2017. URL: <http://www.interfax.ru/world/557462>. [in Russian]
11. Exclusive: Trump considers big 'fine' over China intellectual property theft // Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-trade-exclusive/exclusive-trump-considers-big-fine-over-china-intellectual-property-theft-idUSKBN1F62SR> [in English]
12. Tramp podpisal memorandum o torgovyih merah v otnoshenii Kitaya [Trump signed a memorandum on trade measures against China] // Reuters. URL: <https://ru.reuters.com/article/businessNews/idRUKBN1GY2MT-ORUBS> [in Russian]
13. Trump orders huge tariffs on China, raises trade war worries // News. URL: <https://www.apnews.com/73e5e5aa7be2408892e9904d642d2137/Trump-signs-order-punishing-China-on-trade> [in English]
14. Kitay pldvischiv mita na amerikanski frukti i svininu [China raised customs duties on American fruit and pork] // ZN. URL: <https://dt.ua/ECONOMICS/kitay-pidvischiv-mita-na-amerikanski-frukti-i-svininu-273918.html>
15. SShA davno prograli "torgovu viynu" Kitayu: Donald Tramp [The United States has long lost its "trade war" to China: Donald Trump] // ZN. URL: <https://dt.ua/WORLD/ssha-davno-prograli-torgovu-viynu-kitayu-donald-tramp-274266.html> [in Russian]
16. Trade dispute escalates as Trump threatens \$100 billion more in China tariffs // Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china/trade-dispute-escalates-as-trump-threatens-100-billion-more-in-china-tariffs-idUSKCN1HC1RW> [in English]
17. Chinese Defense Minister Says China will 'Support' Russia Against America // National Interest. URL: <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/chinese-defense-minister-says-china-will-%E2%80%98support%E2%80%99-russia-25216> [in English]

Статтю подано до редакції 27.04.2018 р.